

Heidegger je lhář(.)

Není člověka, který by nikdy v životě nezalhal. Jsou jen lidé, kteří se snaží nelhat. Nevystačíme s prostoduchým výměrem, že lež je věta, která neodpovídá skutečnosti. Anna Karenina ani Prospero ve skutečnosti nikdy nežili. Přesto Tolstoj a Shakespeare nejsou lháři. Schopnost říci to, co není, budovat v myšlenkách i slovech vzdušné zámky, je základem naší svobody. Můžeme volit jen proto, že si dovedeme představit, že by věci mohly být jinak než jak jsou. Kdo chápe jen to, co „ve skutečnosti“ je, co sám zná či věří, žije v jeskyni nahodilé skutečnosti. Teprve představitivost, schopnost říkat to, co není, nám otevírá možnosti.

Představitivost se stává lží teprve tehdy, kdy ji užíváme jako past na své bližní. „Jsou ty houby jedlé?“ – „Ano...“ a pro sebe tiše dodáme, „ovšem jenom jednou.“ Je tomu tak, a přesto je to lež, protože je to past na lidi dobré vůle. Zneužití dobré vůle, to je převeliká špatnost. Jenže to je podstata lhaní: využít a zradit důvěru.

Takto nějak Erazim Kohák mluví o lži a musím říct, že tato definice platí i na Heideggera, kterému bychom nemohli nic zazlívát, pokud by si jednu svoji myšlenku, která se dá říct, že je počátkem jeho fundamentální ontologie nechal pro sebe a nesnažil se „zneužít dobré vůle lidí“. Osobně si myslím, že lež o které tady mluvíme je na začátku Heideggerovy fundamentální ontologie, kde zdůvodňuje, jak máme zkoumat samotný pojem bytí. Je pro něj vlastní, že upozorňuje na to, že filosofové za celou svou dobu, co filosofie existuje, zapomínají na bytí. Je proto potřeba je znovu odkryt. Heidegger tvrdí, že to nejde pouhým způsobem, že bychom, řekli co bytí je. Neboť bychom použili samotný definovaný výraz v této definici. Dostali bychom, tak definici kruhem. Samotné definiendum by obsahovalo definiens, který výraz chceme určit. To znamená, že bychom definovali bytí jako: „bytí je“..., „Je“ je pouze jiným výrazem být, proto se podle Heideggera dostáváme do smyšleného kruhu. Tento moment je klíčový pro celou jeho filosofii, kterou na něm dále vybudoval. Díky tomu, že nemůžeme takto bytí definovat, je potřeba všimnout si ontologické diference mezi jsoucnem a existencí, která byla po celá ta století nepovšimnuta (snad kromě T. Akvinského, J. Lotz). Heidegger argumentuje, že abychom mohli definovat bytí, je potřeba najít takové jsoucno, které nám o něm něco poví. Pro Heideggera existuje mnoho jsoucnen, ale jen jedno z nich je privilegované, které nám umožňuje nahlížet na samotné bytí. Tím jsoucnem je tu-bytím „dasein“, které samo může podat zprávu o bytí, ono jako jediné chce existovat a jeho bytnost spočívá v samotné existenci. Dále pak Heidegger už začne rozlišovat různá jsoucna a způsoby jejich bytí. Nepravdivost, která je skryta v tomto argumentačním postupu, spočívá v tom, že Heidegger „asi zapomněl“, že „je“ může nabývat třech základních významů. 1. Můžeme je chápat jako identifikační, kdy objekt ztotožňujeme s něčím jiným, (Petr je prezident). 2. Je predikativní, když objektu přiřazujeme nějakou vlastnost, (Petr je velký). 3. Je existenční, kdy prostě konstatujeme prostou existenci objektu, (Petr je). Pouze v tomto třetím případě nemá smysl říkat, že Bytí JE..., protože predikát je obsažen v subjektu. V ostatních případech je použití „je“ možné, neboť přiřazuje bytí různé vlastnosti. Proto můžeme v této souvislosti bytí definovat pomocí je. Je asi těžko pravděpodobné, že by Heidegger na tuto vlastnost logického myšlení zapomněl, či o ni nevěděl. Tyto tři základní vlastnosti bytí byly známy daleko před tím než Heidegger přišel na svět a bylo by velice nepravděpodobné, že by se s nimi při svém studiu neseznámil. Proto nám nezbyvá nic jiného než říci, že o nich věděl a přesto je ve své filosofii opomenul. To znamená, že popřel holou skutečnost a začal ji dále šířit do světa. Což se dá označit za moment, kdy se z něj stal lhář, který tímto aktem políčil past na ostatní lidi a filosofii. Dále záleží z jakého pohledu se na Heideggerovu metafyziku díváme. Obyčejným lidem nemusí vadit, že Heidegger někde zapomněl nějaké další významy bytí. Jim stačí pokud dostanou určitý referenční rámec, který dává smysl jejich životu a tomu věří (např. básnictví – ke kterému se ve sklonku života obrátil i Heidegger, který si tak myslel, že v básních nalezne podstatu bytí). Pro někoho druhého je zase Heideggerova fundamentální ontologie „metafyzikou lži“. Pro filosofa musí být

„metafyzikou lži“, neboť filosof si nemůže dovolit žít básnickým životem, aby si vystačil jen ze subjektivním pocitem uspokojení základních filosofických otázek života, tak jek mu jej predestinuje básnická hermeneutika Heideggera. Básník není totiž filosofem, jak to vyjádřil K. Biebl.: Básník není filosofem, ale má svůj názor na svět. **Z pozice filosofa musím označit Heideggerovu metafyziku za lež a jeho samotného za lháře.** Z pozice člověka či básníka my může být jedno, že jeho „metafyzice lži“ se oddává neskonale mnoho ostatních lidí. Pokud jim stačí jeho „metafyzika lži“ k tomu, aby byli spokojeni se svým životem, a nevdí jim, že je to filosofická lež, tak prosím. My filosofové známe pravdu a můžeme se snažit lidem předkládat vylepšené modely pohledu na svět, ať ve stopách Heideggera nebo jiného filosofického směru v kterém sem tam nějaká lež může být také. Obyčejným lidem to může být jedno. Oni jen mohou (pokud si dají tu práci) změnit svoji víru v novou víru ve vylepšený metafyzický obraz světa, který je pravdivý pro filosofy do té doby než v ní někdo nenajde další lež. Ale nám filosofům nezbude nic jiného než jim znovu a znovu hledat metafyziku, která nazírá na skutečnost pravdivě. Pokud vůbec taková metafyzika existuje. Skeptikové by mohli říct, že nám nezbude nic jiného než lidem dál lhát, a to lhát samotnou metafyzikou. Neboť podle nich je každá metafyzika lží. Kdyby byla metafyzika onou lží, tak přesto by to obyčejným lidem nevdilo a těm kterým ano, z nich už by se stali filosofové, kterým nestačí jen mít víru, ale vědět.